

CSECSEMŐ- ÉS KISGYERMEKNEVELŐ ALAPKÉPZÉSI SZAK ZÁRÓVIZSGA-TÉMAKÖREI

1. A csecsemő- és kisgyermeknevelő helye és szerepe a kisgyermekellátás rendszerében

A gyermekek napközbeni ellátásának rendszere és formái. A csecsemő- és kisgyermeknevelő szakmai szerepe, feladatai, etikai felelőssége és kompetenciahatárai. Szakmán belüli és szakmaközi együttműködés, a kisgyermeknevelő autonómiája és felelőssége.

2. A bölcsődei nevelés jogi és szakmai szabályozása

A gyermekek napközbeni ellátásának jogszabályi és szakmai keretei. A bölcsődei nevelés országos és intézményi dokumentumai, céljai, alapelvei és feladatai. A kisgyermeknevelő munkájának tervezése és dokumentálása.

3. A csecsemő- és kisgyermekkorai fejlődés sajátosságai

A fejlődés, érés és növekedés fogalma és összefüggései. A 0–3 éves gyermek testi, motoros, kognitív, érzelmi és szociális fejlődésének főbb sajátosságai. A fejlődést meghatározó biológiai, pszichológiai és szociokulturális tényezők. Az egyéni fejlődési utak és fejlődési különbségek értelmezése.

4. A kisgyermek megismerése és fejlődésének nyomon követése

A kisgyermek megismerésének és megfigyelésének lehetőségei és módszerei. A fejlődés nyomon követése és dokumentálása, az egyéni fejlődési napló szerepe. A megfigyelések felhasználása a pedagógiai tervezésben, értékelésben és reflexióban.

5. Egyéni bánásmód és differenciálás a bölcsődei nevelésben

Az egyéni bánásmód és differenciálás értelmezése és pedagógiai jelentősége. Alkalmazkodás a gyermek egyéni fejlődési üteméhez, szükségleteihez, érdeklődéséhez és napirendjéhez. A kisgyermek önállósodásának támogatása.

6. Eltérő fejlődés, koragyermekkorai intervenció és inkluzív nevelés

Az eltérő fejlődés felismerésének lehetőségei. A sajátos nevelési igényű, fogyatékossgal élő, illetve eltérő fejlődési sajátosságokat mutató kisgyermek szükségletei. Az autizmus spektrum sajátosságai kisgyermekkorban. A családközpontú koragyermekkorai intervenció szemlélete, az inkluzív nevelés lehetőségei, a kisgyermeknevelő kompetenciahatárai és szakmaközi együttműködése.

7. A mozgásfejlődés és a mozgásos aktivitás támogatása

A csecsemő- és kisgyermekkorai mozgásfejlődés jellemzői és egyéni sajátosságai. A szabad mozgás és az önálló aktivitás jelentősége. A mozgásfejlődést támogató személyi és tárgyi környezet kialakítása. A kisgyermeknevelő feladatai a motoros fejlődés támogatásában.

8. A beszéd, a nyelv és a kommunikáció fejlődése

A 0–3 éves gyermek beszéd-, nyelvi és kommunikációs fejlődésének jellemzői és feltételei. A kommunikáció és az anyanyelvi fejlődés támogatásának lehetőségei a mindennapi bölcsődei életben. A kisgyermeknevelő kommunikációs mintája és módszertani feladatai.

9. A játék és a kisgyermeknevelő szerepe a játék támogatásában

A játék fejlődése és jelentősége csecsemő- és kisgyermekkorban. Játékformák és játéktevékenységek. A játék személyi, tárgyi, térbeli és időbeli feltételei. A játékeszközök kiválasztásának szempontjai. A kisgyermeknevelő támogató, gazdagító szerepe a gyermek játékában.

10. Tanulás csecsemő- és kisgyermekkorban

A kisgyermekkorban tanulás sajátosságai. Az önálló aktivitás, utánzás, próbálkozás, felfedezés és tapasztalatszerzés szerepe. A játék mint a tanulás kiemelt színtere. A fejlődést támogató környezet és a kisgyermeknevelő indirekt pedagógiai szerepe.

11. Művészeti nevelés csecsemő- és kisgyermekkorban

A művészeti nevelés személyiségfejlesztő szerepe. Mondóka, ének-zene, vers, mese, gyermekirodalom, vizuális és alkotó tevékenységek a bölcsődében. Az életkornak és az egyéni sajátosságoknak megfelelő tartalom- és eszközválasztás. A kisgyermeknevelő feladatai a befogadás és a kreatív önkifejezés támogatásában.

12. A gondozás pedagógiája

A gondozás helye és jelentősége a bölcsődei nevelésben. A testi és pszichés szükségletek egysége. Higiénés szükségletek, öltözködés, ürítés, szobatisztaság, alvás és pihenés. A gondozási helyzet mint kapcsolat- és tanulási helyzet. Az önállósodás és az egészséges szokásrendszer támogatása.

13. Táplálás csecsemő- és kisgyermekkorban

A csecsemő- és kisgyermekkorban táplálás alapelvei. A szoptatás jelentősége, hozzátáplálás és új ételek bevezetése. A kisgyermek táplálkozási szükségletei és a bölcsődei étkeztetés alapelvei. Egyéni táplálkozási sajátosságok, ételaverzió, ételallergia és speciális táplálkozási szükségletek. A kisgyermeknevelő feladatai és kompetenciahatárai.

14. Egészségvédelem és egészségnevelés a bölcsődében

Az egészség fogalma és összetevői. Az egészséges életmód és egészségmagatartás megalapozása kisgyermekkorban. Egészségi és higiénés szokások kialakulásának támogatása. A fertőző betegségek terjedésének megelőzése és a kisgyermeknevelő feladatai az egészség megőrzésében.

15. Beteg gyermek a bölcsődében

A gyermek egészségi állapotának megfigyelése, a betegségekre utaló és riasztó tünetek felismerése. A kisgyermekkorban előforduló gyakoribb akut állapotok kisgyermeknevelői vonatkozásai. Láz, légúti tünetek, allergiás reakció és anafilaxia. A kisgyermeknevelő feladatai, jelzési kötelezettsége és kompetenciahatárai.

16. Krónikus állapotú gyermek a bölcsődében

A gyermek egészségi állapotának megfigyelése, a betegségekre (cukorbetegség, asztma és epilepszia) utaló tünetek felismerése. A kisgyermekkorban előforduló gyakoribb krónikus állapotok kisgyermeknevelői vonatkozásai. Krónikus betegségben szenvedő gyermek gyógyszerelésére vonatkozó kisgyermek nevelői feladatok. A kisgyermeknevelő feladatai, jelzési kötelezettsége és kompetenciahatárai.

17. Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás kisgyermekkorban

A kisgyermek-közösségekben előforduló balesetek jellemző típusai és megelőzésük lehetőségei. Biztonságos személyi és tárgyi környezet kialakítása. A kisgyermeknevelő feladatai baleset és sürgősségi helyzet esetén. Elsősegélynyújtás, segítségkérés, dokumentáció és kompetenciahatárok.

18. Érzelmi fejlődés és érzelmszabályozás kisgyermekkorban

A kisgyermek érzelmi fejlődésének sajátosságai. Autonómiatörekvések, dac és dühkitörés. Agresszív viselkedésformák – például harapás, karmolás, ütés – lehetséges háttere. Az érzelmi és viselkedésszabályozás fejlődésének támogatása és a pedagógiai kezelés lehetőségei.

19. Kötődés, érzelmi biztonság és a kisgyermeknevelő–gyermek kapcsolat

A kötődés kialakulása és jelentősége a korai fejlődésben. Az anya–gyermek kapcsolat és más jelentős kapcsolatok szerepe. Az érzelmi biztonság feltételei a bölcsődében. A kisgyermeknevelő–gyermek kapcsolat sajátosságai, az állandóság, személyesség és válaszreakció nevelői magatartás jelentősége.

20. A család mint a kisgyermek elsődleges nevelési közege

A család funkciói és a családi nevelés elsődlegessége. Családtípusok és különböző családi élethelyzetek. Szülői szerepek és nevelési sajátosságok. A család működésének és szociokulturális helyzetének hatása a kisgyermek fejlődésére. A család erőforrásainak és nevelési értékeinek tisztázása.

21. A család és a bölcsőde partneri együttműködése

A családdal való kapcsolat és együttműködés formái. Partneri kommunikáció, segítő beszélgetés és kisgyermeknevelői tanácsadás. A szülői kompetenciák támogatása. Nehéz kommunikációs helyzetek és konfliktusok kezelése. A szakmai kommunikáció etikai kérdései és kompetenciahatárai.

22. Átmenetek támogatása kisgyermekkorban

A családból a bölcsődébe kerülés pszichológiai és pedagógiai kérdései. A befogadás/beszoktatás folyamata, az azt segítő és nehezítő tényezők. A szülő és a kisgyermeknevelő együttműködése. A bölcsődéből óvodába történő átmenet támogatása és az intézmények közötti együttműködés.

23. Gyermekvédelem és a veszélyeztetettség felismerése

A gyermekvédelem alapvető fogalmai és rendszere. Veszélyeztetettség, elhanyagolás és gyermekbántalmazás. A figyelmeztető jelek felismerése csecsemő- és kisgyermekkorban. A kisgyermeknevelő feladatai, felelőssége, jelzési kötelezettsége és együttműködése a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival.

24. Befogadó, inter- és multikulturális nevelés kisgyermekkorban

Társadalmi, kulturális, nyelvi és egyéni különbségek a kisgyermeknevelésben. Befogadás, esélyteremtés és hátránykompenzáció. Előítélet-mentes, toleráns és gyermekközpontú nevelői attitűd. A családok értékeinek és kulturális sajátosságainak tisztelete a bölcsődei nevelésben.

25. Társas kapcsolatok és közösségi élet a bölcsődében

A kisgyermek társas fejlődésének sajátosságai. Gyermek–gyermek és gyermek–felnőtt kapcsolatok. A bölcsődei csoport mint szociális közeg. Konfliktusok és proszociális viselkedés. A társas kompetenciák fejlődését támogató környezet és kisgyermeknevelői magatartás.

26. A reflektív kisgyermeknevelő szakmai működése

A csecsemő- és kisgyermeknevelő szakmai identitása, autonómiája és felelőssége. Etikusi szakmai magatartás és kompetenciahatárok. Együttműködés a nevelőközösséggel és más szakmák képviselőivel. Önismeret, önreflexió, szakmai fejlődés és megújulás. Komplex kisgyermeknevelői problémahelyzet elemzése és szakmailag megalapozott megoldási lehetőségei.